

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Uusi EU:n ja Yhdysvaltojen kaupp- ja teknologianeuvosto käytännön työssä: painopisteet yrityksii, työntekijöitä, kuluttajia ja tarvittavia takeita ajatellen”

(oma-aloitteinen lausunto)

(2022/C 443/05)

Esittelijä: **Timo VUORI**

Yhteisesittelijä: **Tanja BUZEK**

Komitean täysistunnon päätös	21.10.2021
Oikeusperusta	työjärjestyksen 52 artiklan 2 kohta oma-aloitteinen lausunto
Vastaava jaosto	ulkosuhteet
Hyväksyminen jaostossa	9.6.2022
Hyväksyminen täysistunnossa	14.7.2022
Täysistunnon numero	571
Äänestystulos	
(puolesta / vastaan / pidätty äänestämästä)	173/0/4

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 **Positiivisen transatlanttisen agendan muokkaaminen** – EU:n ja Yhdysvaltojen kaupp- ja teknologianeuvosto (EU–US Trade and Technology Council, TTC) voi toimia ydinelementtinä ohjelmassa, jolla kumppanuuttamme pystytään saattamaan uuteen uskoon luotettujen yhteistyökanavien myötä. Vaikka transatlanttisten talouksiemme osuus maailman bkt:sta on noin puolet ja vaikka ne muodostavat suuren osa maailman kaupp- ja investointivirroista, suhteillamme on edelleen kaupan, investointien, työskentelyn, matkustamisen ja opiskelun aloilla esteitä Atlantin molemmin puolin.

1.2 **Johtoasemaan arvojemme ja sääntöihin perustuvan kaupankäynnin suojelemisessa** – Geopoliittisesti levottomina aikoina maailman johtavilla talouksilla, EU:lla ja Yhdysvalloilla, on yhdessä muiden samanmielisten kumppaneiden kanssa suuri vastuu edistää kaupan ja teknologian nykyaikaista yhteistyökehystä, jolla tuetaan avointa ja kestäväpohjaista taloutta sekä vapaata ja oikeudenmukaista kauppaa ja jossa kunnioitetaan demokraattisia arvoja, säällistä työtä ja ihmisoikeuksia.

1.3 **Tarve reagoida markkinahäiriöihin** – Monien meneillään olevien kriisien vuoksi transatlanttisten kumppaneiden on nopeasti löydettävä keinoja vahvistaa avoimien demokraattisten yhteiskuntiemme kriisinkestävyttä muun muassa varmistamalla globaalit arvo- ja toimitusketjut ja energiaturvallisuus erityisesti, jotta voidaan kiireellisesti korvata Venäjän energia- ja raaka-ainetoimitukset. Lisäksi EU:n ja Yhdysvaltojen on panostettava enemmän monenvälisyyden vahvistamiseen sekä haasteisiin, jotka liittyvät ilmastonmuutokseen, sen varmistamiseen, että vapaata ja oikeudenmukaista kauppaa ei heikennetä, sekä autoritaaristen valtioiden aiheuttamiin markkinahäiriöihin.

1.4 **Luottamuksen rakentaminen keskinäisen ja vakaan yhteistyön pohjalta** – Molempien osapuolten on sitouduttava rakentamaan pysyvä vuoropuhelun rakenne TTC:tä varten, jotta lyhyellä ja pitkällä aikavälillä saadaan aikaan konkreettisia tuloksia, jotka ulottuvat yli poliittisten vaalikausien ja hallitusvallan vaihtumisen. Lisäksi EU:n ja Yhdysvaltojen on TTC:n puitteissa pyrittävä soveltamaan strategisempaa ja horisontaalisempaa toimintatapaa kaupp- ja teknologia-kysymyksissä. TTC:n kymmenessä työryhmässä olisi pyrittävä soveltamaan yhteistyöhön kokonaisvaltaista ja tehokkaasti koordinoitua toimintatapaa, jossa ei luoda tarpeettomia siiloja.

1.5 **Sidosryhmien osallistumisen vahvistaminen** – Jotta vältettäisiin aiemmissa kunnianhimoisissa kauppaneuvotte- luissa koetut epäonnistumiset, ovat avoimuus ja vahva sidosryhmien osallistuminen Atlantin molemmin puolin ainoa tapa, jolla TTC kykenee saavuttamaan tavoitteensa. Siksi Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) toimii aktiivisesti TTC:n

rakenteiden puitteissa ja pyrkii olemaan ainutlaatuisena kansalaisyhteiskunnan sidosryhmänä osallisena TTC:n ministerikokouksissa. Tässä yhteydessä ETSK pahoittelee uudelleen sitä, että kauppasopimuksia käsittelevää asiantuntijaryhmää ei ole muodostettu uudelleen eikä sidosryhmien kuulemista varten ole perustettu vastaavaa pysyvää rakennetta.

1.6 Erityinen työelämää koskeva transatlanttinen vuoropuhelu – ETSK on jo aiemmin ilmaissut tukensa yrityksille ja kuluttajille suunnatuille transatlanttisille vuoropuheluille ja on sen vuoksi tyytyväinen Pariisin ministerikokouksen äskettäin antamaan ilmoitukseen kolmikantaisesta kaupan ja työelämän vuoropuhelusta, jonka myötä luodaan virallinen kanava työmarkkinaosapuolille Atlantin molemmin puolin, jotta näillä on mahdollisuus antaa panoksensa TTC-prosessiin ja muokata transatlanttisia kauppaa- ja investointisuhteita. ETSK kehottaa tässä yhteydessä Euroopan komissiota puuttumaan työelämän demokratian epätasapainoon, joka johtuu siitä, että kuutta ILO:n keskeistä yleissopimusta ei ole ratifioitu, ja tämän vaikutuksesta tasapuolisiin toimintaedellytyksiin kaupan alalla.

2. Yleishuomiot – kasvava tarve entistä tiiviimmälle EU:n ja Yhdysvaltojen väliselle kumppanuudelle

2.1 ETSK transatlanttisessa vuoropuhelussa: ETSK on jo vuosien ajan seurannut politiikkaan ja kauppaan liittyviä transatlanttisia kysymyksiä ja määrittänyt EU:n järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan kantoja. Lisäksi ETSK pitää yllä säännöllistä vuoropuhelua sekä EU:n toimielinten että Yhdysvaltojen hallituksen kanssa ja erityisesti kansalaisyhteiskunnan kanssa Atlantin molemmin puolin. Kymmenen työryhmää sisältävän ja säännöllisiä kuulemisia järjestävän uuden EU:n ja Yhdysvaltojen kauppaa- ja teknologianeuvoston (TTC) perustaminen edellyttää, että ETSK päivittää kantaansa EU:n ja Yhdysvaltojen kauppaa- ja teknologianeuvoston painopisteisiin nähden.

2.2 Maailman johtavien talouksien vastuu: ETSK korostaa, että EU:lla ja Yhdysvalloilla on edelleen maailman laajimmat kahdenväliset kauppaa- ja investointisuhteet ja että niiden taloussuhteet ovat integroiduimmat maailmassa. Vaikka Kiina ohitti Yhdysvallat EU:n suurimpana tavaratuonnin lähteenä vuonna 2021, Yhdysvallat on edelleen selkeästi EU:n suurin kauppaa- ja investointikumppani. Transatlanttinen suhde määrittelee maailmantaloutta haastavassa monenvälisessä kauppajärjestelmässä, johon kriiseistä kärsinyt WTO, kaksi vuotta käynnissä ollut covid-19-pandemia ja nyt myös Ukrainan sota ovat vaikuttaneet. Joko EU tai Yhdysvallat on lähes jokaisen muun maailmantalouden maan suurin kauppaa- ja investointikumppani. Transatlanttinen kumppanuus ei ole tavoite itsessään, vaan sen on perustuttava yhteisiin arvoihin ja etuihin sekä yhteiseen vastuuseen. EU:n ja Yhdysvaltojen olisi oltava demokratian, rauhan ja turvallisuuden tae kautta maailman, ja niiden olisi tuettava oikeusvaltioperiaatteen ja ihmisoikeuksien toteutumista kaikille⁽¹⁾.

2.3 EU:n ja Yhdysvaltojen välisen tiiviimmän, strategisen kumppanuuden vauhdittaminen: ETSK toteaa, että koska monet odottamattomat kriisit ravistelevat nyt maailmaa, on ratkaisevan tärkeää, että maailman johtavat taloudet – EU ja Yhdysvallat sekä muut samannimiset demokraattiset valtiot, jotka toteuttavat avointa ja sääntöihin perustuvaa markkinataloutta – syventävät poliittista ja taloudellista yhteistyötään yleismaailmallisten arvojemme suojelemiseksi ja vaurauden, demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen sekä turvallisuuden ja ihmisoikeuksien vahvistamiseksi. Näistä kaikista rauha on noussut hallitsevaksi painopisteeksi, joka ohjaa kansainvälistä politiikkaa. Samalla emme saisi enää sallia minkään valtion toimivan kansainvälistä järjestystä vastaan emmekä sietää kansainvälisen kaupan vapaamatkustajia.

2.4 Kaupan ja teknologian keskeinen rooli geopolitiikassa: ETSK toistaa, että kaupassa ja teknologiassa ei ole kyse vain sääntelykysymyksistä, vaan ne ovat keskeisiä välineitä, joilla suojellaan ja edistetään näitä universaaleja arvoja maailmanlaajuisesti. EU:n ja Yhdysvaltojen on syvennettävä yhteistyötään ja saatava aikaan konkreettisia tuloksia monenvälisesti ja kahdenvälisesti. TTC tarjoaa ainutlaatuisen mahdollisuuden tällaiseen kauppa- ja teknologiaa koskevaan korkean tason strategiseen yhteistyöhön, joka ylittää nykyiset tilannekohtaiset yhteistyöjärjestelyt ja jatkuu yli EU:n ja Yhdysvaltojen vaalien ja hallitusvallan instituutioissa tapahtuvien vaihdosten.

2.5 Vuoropuhelun ja yhteistyön foorumi: TTC ei ole transatlanttisen kauppaa- ja investointikumppanuuden (TTIP) uusinta, eikä sitä pitäisi nähdä sellaisena, vaikka tiettyjä kyseisistä epäonnistuneista neuvotteluista kertyneitä kokemuksia onkin mahdollista hyödyntää. TTC:n tavoitteet ja menettelyt eivät saa asettaa EU:n toimielimiä ja päätöksentekoprosesseja kyseenalaiseksi. Samalla sidosryhmien osallistumista on lisättävä. Arvojamme ilmentäviä EU:n normeja ei tule kyseenalaistaa. Erityisesti ennalta varautumisen periaate on keskeistä EU:n normien asettamisessa. ETSK jakaa näkemyksen, että normeihin liittyvä yhteistyö nivoutuu myös erilaisiin oikeudellisiin kehyksiin ja että se edellyttää teknisten kysymysten perusteellista analysointia sekä taloudellisten, yhteiskunnallisten ja ympäristöön liittyvien vaikutusten arviointia, mikä kaikki olisi tehtävä tapauskohtaisesti. Esimerkiksi tietovirtoja koskeva uusi periaatteellinen puitesopimus osoittaa, että EU ja Yhdysvallat kykenevät pyrkimään yhteisymmärrykseen arkaluonteisista kysymyksistä.

⁽¹⁾ EUVL C 152, 6.4.2022, s. 56.

2.6 Vahva sidosryhmien tuki: ETSK toteaa, että yritykset ja muut kansalaisyhteiskunnan sidosryhmät sekä EU:ssa että Yhdysvalloissa ovat jo ilmaisseet laajan tukensa kauppa- ja teknologianeuvostolle ja erikseen yksilöidyille aiheille, joita sen kymmenen työryhmää käsittelevät. Transatlanttiset kumppanit näkyvät käsittävän strategisen transatlanttisen kumppanuuden ja tiiviimmän sääntely-yhteistyön tuoman lisäarvon. On olemassa edelleen tarpeettomia kaupan, investointien ja työnteon esteitä. Lisäksi transatlanttiset kumppanit voisivat yhdessä vahvistaa maailmanlaajuisia kilpailukykyään globaaleilla markkinoilla. Tämä käy käsi kädessä kestävästä kehityksestä, sosiaalista oikeudenmukaisuutta, ihmisoikeuksien kunnioittamista, vaativia työelämän normeja ja tiukkoja ympäristönormeja koskevien tavoitteiden kanssa. Tulosten saavuttamiseksi molempien osapuolten on kuitenkin oltava tietoisia toistensa tavoitteista, lähestymistavoista ja keinoista uuden kauppaa koskevan yhteisen kehityksen kehittämiseksi.

2.7 Sidoryhmien parempi osallistuminen EU:n ja Yhdysvaltojen kansalaisyhteiskunnan vuoropuhelujen epäonnistumisen jälkeen: ETSK korostaa, että kansalaisyhteiskunnan vuoropuhelun vahvistaminen on olennainen osatekijä transatlanttisessa kontekstissa ja näin ollen myös kauppa- ja teknologianeuvostossa. Kansalaisoikeuksia, disinformaationsietokykyä, tiedotusvälineiden vapautta, ilmastotoimia, sosiaalisia oikeuksia, kuluttajansuojaa ja demokratian tukemista koskevan yhteisen vuoropuhelun tarve on tässä yhteydessä erityisen merkittävä⁽²⁾. Transatlanttinen kumppanuus voi tehdä tietä talouksiemme entistä tiiviimmälle transatlanttiselle yhdentymiselle, johon voi sisältyä myös kauppaa, teknologiaa ja investointeja koskeva yhteinen kehys.

3. Erityishuomiot – keskeiset painopisteet yrityksistä, työntekijöistä ja kuluttajia ajatellen

3.1 ETSK katsoo, että TTC on osoitus maailman kahden suurimman talouden kytkeytymisestä toisiinsa ja toimii ainutlaatuisena foorumina laajemman yhteistyön rakentamiseksi kauppapolitiikkaan ja markkinoiden sääntelyyn liittyvissä kysymyksissä Atlantin molemmiin puoliin. Sen vuoksi ETSK katsoo, että TTC:n olisi keskityttävä tiettyihin yritysten, työntekijöiden ja kuluttajien näkökulmasta keskeisiin painopisteisiin.

3.2 Nykyaikainen sääntöihin perustuva monenvälinen kauppa: EU:n ja Yhdysvaltojen on osoitettava yhteistä vastuuta ja johtajuutta Maailman kauppajärjestössä (WTO) ja edistettävä tehokasta monenvälistä mallia, jonka edistyksellisessä kauppapolitiikassa otetaan huomioon ympäristönäkökohdat ja yhteiskunnalliset näkökohdat⁽³⁾. Sekä EU että Yhdysvallat kohtaavat haasteita, jotka johtuvat muiden kuin markkinataloutta toteuttavien talouksien harjoittamista markkinoita vääristävistä käytännöistä, mukaan lukien valtio-omisteisiin yrityksiin liittyvät epäoikeudenmukaiset ja syrjivät toimet, valtiontuet, maksut ja verot.

3.3 WTO:n uudistamisen johtaminen: EU:n ja Yhdysvaltojen kauppa- ja teknologianeuvoston olisi keskityttävä keinoihin parantaa WTO:n monenvälistä kauppajärjestelmää ja sen riitojenratkaisumekanismeja, koska se on keskeisessä asemassa tarvittaessa tehokasta monenvälistä mallia edistykselliselle kaupalle koskevalle toimintaohjelmalle, johon sisältyvät myös ympäristö- ja sosiaaliasiat. EU:n ja Yhdysvaltojen on johdettava kunnianhimoista WTO:n uudistamista ja ajettava nykyaikaista WTO:n toimintaohjelmaa, jolla murretaan tabuja (toisin sanoen kaupan sosiaaliset näkökohdat) ja käsitellään nykyisiä ja tulevia kestävyysaasteita. Tätä varten ETSK kehottaa EU:ta ja Yhdysvaltoja muodostamaan keskeisten kauppakumppaneiden kanssa strategisia yhteistyöjärjestelyjä ensisijaisissa monenvälisissä kysymyksissä⁽⁴⁾.

3.4 Säällinen työ kansainvälisessä kaupassa⁽⁵⁾: ETSK kehottaa EU:ta ja Yhdysvaltoja edistämään tiiviimpää yhteistyötä WTO:n ja Kansainvälisen työjärjestön (ILO) välillä ihmisarvoisen työn ja työelämän normien edistämiseksi kauppapoliittisten välineiden avulla. Molempien järjestöjen saamien uusien pääjohtajien äskettäisen valinnan pitäisi auttaa antamaan uutta pontta tällä alalla. ILO:n asettamien ja valvomien kansainvälisten työelämän normien noudattamisen varmistamisen olisi oltava osa EU:n ja Yhdysvaltojen johtamaa WTO:n uudistuskeskustelua. ETSK suhtautuu myönteisesti

⁽²⁾ EUVL C 152, 6.4.2022, s. 56.

⁽³⁾ EUVL C 152, 6.4.2022, s. 56.

⁽⁴⁾ EUVL C 374, 16.9.2021, s. 73.

⁽⁵⁾ Lähde ETSK:n konkreettisille suosituksille on EUVL C 429, 11.12.2020, s. 197; valmisteilla on asiakokonaisuuteen SOC/727 kuuluva lausunto aiheesta "Ihmisarvoinen työ kaikkialla maailmassa", esittelijä: Maria del Carmen Barrera Chamorro. Lausunto on annettu syyskuussa 2022.

Yhdysvaltojen ehdotukseen puuttua kalastusaluksissa teetettävän pakkotyön maailmanlaajuiseen ongelmaan meneillään olevissa WTO:n kalastusalan tukia koskevissa neuvotteluissa ⁽⁶⁾ ja pitää sitä positiivisena esimerkkinä ja mahdollisuutena vahvistaa tätä kunnianhimoista uudelleenajattelua. Transatlanttisten kumppaneiden olisi hyödynnettävä yhteistyötään myös pyrittäessä luomaan vahvempi oikeudellinen perusta ILO:n vahvistamien työelämän perusoikeuksien sisällyttämiseksi WTO-yhteyksiin ⁽⁷⁾. Yhteistä etua koskeviin työelämään liittyviin kahdensivuisiin kysymyksiin olisi sisällytettävä vertailevat lähestymistavat kauppaa ja kestävä kehitystä koskeviin lukuihin nähden ja niiden noudattamisen tehokas valvonta vapaakauppasopimusten yhteydessä ⁽⁸⁾. ETSK on jo pitkään perännyt sitä, että kauppaa ja kestävä kehitystä koskeviin lukuihin sovelletaan uudistettua seuraamukset mahdollistavaa noudattamisen valvonnan mallia, ja suhtautunut myönteisesti Yhdysvaltojen, Meksikon ja Kanadan väliseen sopimukseen (USMCA) sisältyviin innovatiivisiin noudattamisen valvontavälineisiin ⁽⁹⁾.

3.5 Yhteistyö kansainvälisillä foorumeilla: Kauppa- ja teknologianeuvosto voisi toimia areenana, jossa valmistellaan työ- ja työllisyysasioita koskevan yhteistyön vahvistamista kansainvälisillä foorumeilla, erityisesti ILO:ssa ja Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestössä (OECD). Tähän entistä vahvempaan yhteistyöhön olisi sisällytettävä asianmukaisen huolellisuuden edistäminen ja valvonta. Kauppa- ja teknologianeuvoston olisi edistettävä yhteisten valmiuksien vahvistamista erityisesti työterveyden ja -turvallisuuden edistämiseksi maailmanlaajuisesti ja kehitettävä yhteisiä hankkeita, jotka koskevat esimerkiksi työsuojelutarkastusten resursointia kolmansissa maissa. Työterveyttä ja -turvallisuutta koskevien yleissopimusten odotettavissa oleva sisällyttäminen ILO:n työelämän perusnormeihin tarjoaisi hedelmällisen yhteistyökentän. Pakkotyö on syvä yhteistä huolta herättävä aihe, ja EU:n ja Yhdysvaltojen toimintatapoja erityisesti tällaisten käytäntöjen avulla Kiinassa tuotettujen tavaroiden tuontiin nähden olisi koordinoitava. Uusien työn muotojen, erityisesti alustatyön, leviämistä maailmanlaajuisesti Yhdysvaltojen ja EU:n yritysten johdolla olisi keskusteltava kauppa- ja teknologianeuvoston asiaankuuluviissa työryhmissä ottaen huomioon myös työntekijäpuolen panos.

3.6 Maailmanlaajuisten toimitusketjujen häiriönsietokyky ja kestävyysajattelun mukaisuus: Kauppa- ja teknologianeuvoston olisi kehitettävä strategioita häiriönsietokyvyn parantamiseksi turvaamalla maailmanlaajuisten toimitusketjujen kestävyysperiaatteiden mukaisuus ja varmistamalla, että ne pystyvät toimimaan asianmukaisesti. EU:n ja Yhdysvaltojen olisi kartoitettava yhteiset haavoittuvuustekijät ja toimittava yksissä tuumin esimerkiksi kriittisten raaka-aineiden ja tuotteiden, kuten puolijohteiden, saatavuuden alalla. Transatlanttisten kumppaneiden olisi myös kiinnitettävä välitöntä huomiota energian toimitusvarmuutta koskevaan standardoituun lähestymistapaan, joka on täysin yhdenmukainen Euroopan vihreän kehityksen ohjelman kaltaisen kunnianhimoisen kestävä kehityksen toimintaohjelman kanssa. Lisäksi niiden olisi harkittava yhteisiä toimia asiaankuuluvan tuotantokapasiteetin, investointien ja logistiikan parantamiseksi. Kauppa- ja teknologianeuvoston olisi pyrittävä edistämään toimitusketjuissa yhteistä pakollista asianmukaista huolellisuutta, joka perustuu hyviin käytäntöihin, jotta arvoketjuja varten voidaan laatia maailmanlaajuisten kestävyysvaatimusten malli.

3.7 Vihreän talouden tukeminen: Kauppa- ja teknologianeuvoston olisi keskityttävä yhteistyöhön ilmastoteknologian ja vihreän teknologian sekä oikeudenmukaista siirtymää koskevien toimintapolitiikkojen alalla. EU:n ja Yhdysvaltojen olisi edistettävä kansainvälisiä puitteita ja standardeja, jotka koskevat ilmastonmuutoksen hillitsemistä, kiertotaloutta, kestävä rahoitusta, energiansäästoteknologiaa, vihreitä standardeja ja sosiaaliorneja julkisissa hankinnoissa, ympäristömerkintää ja kestävyysraportointia. Lisäksi transatlanttisten kumppaneiden olisi pyrittävä luomaan monenväliset puitteet ympäristöhyödykkeiden kaupan vapauttamiselle nykyisten aloitteiden kehyksessä. Näitä ovat ympäristöhyödykesopimus (EGA), kauppaa ja ympäristökestävyyttä koskevat järjestelmälliset keskustelut (TESSD) ja muovisaastetta koskeva epävirallinen vuoropuhelu (IDP). TTC:n olisi keskityttävä tehokkaisiin ja koordinoituihin hiilirajamekanismeihin (Carbon Border Adjustment Mechanisms, CBAM), jotta kyetään luomaan malli maailmanlaajuisesta kehystä varten ja välttämään EU:n ja Yhdysvaltojen väliset kauppaconfliktit.

3.8 Digitalisaatio ja uudet taloudet: Kauppa- ja teknologianeuvoston olisi keskityttävä yhteistyöhön, joka koskee teknologiastandardeja, tutkimusta ja politiikkaa tekoälyn, esineiden internetin, 6G:n sekä akku-, kvantti- ja lohkoketju-teknologioiden alalla. Kehyksellä olisi edistettävä innovointia ja standardointia, mutta siinä olisi otettava huomioon myös taustalla olevat olennaiset poliittiset näkökohdat. Tekoälyn kaltaisilla uusilla teknologia-aloilla on useissa tapauksissa myös työelämäulottuvuus, joka edellyttää vahvoja tekoäly- ja datastrategioita, joissa huolehditaan ensi kädessä ihmisoikeuksiin perustuvasta eurooppalaisesta oikeudellisesta ja osallistumismahdollisuuksia parantavasta kehystä ja joihin sisältyvät siten myös eettiset säännöt sekä työelämän oikeudet ja ammattiyhdistysoikeudet. Vaikka ei ole mahdollista, että molemmilla

⁽⁶⁾ EUVL C 374, 16.9.2021, s. 73.

⁽⁷⁾ Yksi mahdollinen etenemistapa voisi olla WTO:n perustamisopimuksen IX artiklan 2 kohdan mukainen tulkintalausuma, jossa esitetyn tulkinnan mukaan ”julkista moraalia” koskevan poikkeuksen (GATT 1994 -sopimuksen XX artikla ja GATS-sopimuksen XIV artikla) tulisi käsittää ILO:n vahvistamat työelämän perusoikeudet ja jossa hahmotellaan ILO:n määrittämien mahdollista roolia asiaa koskevissa oikeudenkäynneissä.

⁽⁸⁾ Hyvä esimerkki, jonka varaan voitaisiin rakentaa, on EU:n teettämä tutkimus *Comparative Analysis of Trade and Sustainable Development Provisions in Free Trade Agreements*, LSE, helmikuu 2022, erityisesti Yhdysvaltojen, Meksikon ja Kanadan välisen sopimuksen (USMCA) nopean toiminnan mekanismin osalta, <https://lse.ac.uk/business/consulting/assets/documents/TSD-Final-Report-Feb-2022.pdf>

⁽⁹⁾ EUVL C 105, 4.3.2022, s. 40.

osapuolilla olisi täsmälleen samat säännöt, tavoitteena olisi oltava kehysten yhteentoimivuus. Lisäksi ilmastonutraaleja teknologioita, bioteknologiaa ja terveysteknologiaa koskevia yhteisiä sääntelyvaatimuksia on selkeytettävä. EU:n ja Yhdysvaltojen olisi edistettävä arvoihin perustuvia periaatteita kansainvälisiä standardeja ajatellen, jotta ne kykenevät säilyttämään globaalin johtoaseman näissä uusissa talouden lohkoissa. Kauppa- ja teknologianeuvoston olisi myös vahvistettava demokraattisten yhteiskuntiemme häiriönsietokykyä, jotta voidaan estää kohdennetut tekoälyyn perustuvat disinformaatiokampanjat, ja parannettava tieto- ja viestintätekniikan turvallisuutta valtioiden tukemien kyberhyökkäysten torjumiseksi.

3.9 Data ja yksityisyys: Kauppa- ja teknologianeuvoston olisi keskityttävä yhteistyöhön sen varmistamiseksi, että tulevaisuudessa digitaalitekniikan ja datan jakaminen Yhdysvaltojen ja EU:n välillä mahdollistaa kehittyneimmän teknologian mukaisen avoimen ja kansainvälisen tutkimus-, kehitys- ja innovointiekosysteemin, joka palvelee asiakkaita ja kansalaisia maailmanlaajuisesti turvaten samalla heidän perusoikeutensa tietosuojaan ja säilyttäen datan julkista saatavuutta ja hallintaa koskevan poliittisen liikkumavaran sekä kyvyn säännellä digitaalisia monikansallisia yrityksiä. Lisäksi EU:n ja Yhdysvaltojen olisi pikaisesti saatava valmiiksi uusi tiedonsiirtoa koskeva kehys, jonka avulla puututaan Privacy Shield -järjestelyn mitätöimiseen johtaneisiin ongelmiin ja vaalitaan yhteisiä yksityisyyden ja turvallisuuden arvoja.

3.10 Vientivalvonta: Kauppa- ja teknologianeuvoston olisi käsiteltävä kehkeytyviä ja perusteknologioita ja varmistettava monenvälisen vientivalvontajärjestelmien keskeinen rooli, koska ne ovat erittäin merkityksellisiä sekä EU:lle että Yhdysvalloille demokratian, ihmisoikeuksien ja markkinataloutta toteuttavan avoimen yhteiskunnan edistämiseksi. Esimerkiksi tehokkaat kauppapakotteet edellyttävät tehokasta vientivalvontaa sellaisia valtioita vastaan, jotka käyttävät kauppaa ja teknologiaa väärin ja heikentävät rauhaa, turvallisuutta ja ihmisoikeuksia. EU:n ja Yhdysvaltojen olisi yhdessä pyrittävä muodostamaan liittoutumia samanmielisten kumppaneiden kanssa, jotta kyetään vastaamaan haasteisiin ja varmistamaan tasapuoliset toimintaedellytykset.

3.11 Standardointi: Kauppa- ja teknologianeuvoston olisi keskityttävä standardointielinten väliseen yhteistyöhön sekä rajoitetun vastavuoroisen hyväksynnän periaatteisiin. Yhdysvaltojen ja EU:n standardointijärjestelmät poikkeavat toisistaan. Erityisesti EU:n sisämarkkinoille olennainen periaate ”yksi tuote, yksi standardi, pätevä kaikkialla” puuttuu Yhdysvalloista. Kun EU:ssa hyväksytään uusi standardi, sen kanssa ristiriidassa olevat jäsenvaltiokohtaiset standardit kumotaan. Yhdysvalloissa puolestaan markkinoilla vaikuttaa rinnakkain erilaisia standardeja, mikä tekee pk-yrityksille vaikeaksi ymmärtää, mitä standardia olisi paras soveltaa niiden tuotevalikoimaan. Kyse on useissa tapauksissa pienistä yrityksistä, joiden resurssit ovat rajalliset mutta jotka ovat erikoistuneet hyvin pitkälle ja suuntautuneet pienille erikoismarkkinoille, mihin niiden kilpailukyky perustuu.

3.12 Pk-yritykset: Kauppa- ja teknologianeuvoston puitteissa tehdyllä sääntely-yhteistyöllä voisi olla tärkeä rooli kaupan ja investointien helpottamisessa sekä erityisesti pienten yritysten kilpailukykyyn parantamisessa. Varsinkin pienet ja keski-suuret yritykset (pk-yritykset) odottavat uusien mahdollisuuksien avautumista, sillä niillä ei ole samanlaisia voimavaroja toimia erilaisissa sääntely-ympäristöissä Atlantin molemmin puolin kuin suurilla yrityksillä. Sääntelyjärjestelmien tekeminen yhteensopivammiksi loisi samalla suurille yrityksille mahdollisuuksia hyödyntää mittakaavaetuja EU:n ja Yhdysvaltojen välillä ⁽¹⁰⁾.

3.13 Elintarvikkeet ja maatalous: ETSK:n mielestä on tärkeää, että kauppa- ja teknologianeuvoston työn lisäksi EU ja Yhdysvallat ovat perustaneet uuden maataloutta käsittelevän transatlanttisen yhteistyöfoorumien, jonka tarkoituksena on vastata kestävään kehitykseen, ilmastonmuutokseen ja elintarviketurvaan liittyviin maailmanlaajuisiin haasteisiin. Kansainvälinen yhteistyö ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja kestäväan kehityksen edistämiseksi on ensiarvoisen tärkeää, jotta pystymme lieventämään ankaraa ja vaikeaa tulevaisuutta, joka odottaa meitä globaalina yhteiskuntana. Ukrainan sota ja sen välitön vaikutus globaaliin elintarvikehuoltoon ovat tehneet tästä entistä haastavampaa. Ilmastonmuutos vaikuttaa jo nyt maanviljelijöiden toimeentuloon syvällisesti monella tavalla sään äärimmäisestä epävakaudesta aina vakavaan kuivuuteen, tulvista maastopaloihin ja muihin katastrofaalisiin tapahtumiin, jotka uhkaavat kaupunkejamme ja yhteisöjamme. EU:n ja Yhdysvaltojen on vastattava haasteeseen.

3.14 Kuluttajat: On tärkeää, että osana kauppa- ja teknologianeuvoston työtä sovelletaan suojatoimia sen varmistamiseksi, että sääntely-yhteistyöprosessia ei käytetä heikentämään sosiaali-, työelämään kuuluvia, kuluttaja- ja ympäristönormeja. Niitä olisi pikemminkin pyrittävä yhdenmukaistamaan ja parantamaan. Mikäli nämä ehdot täyttyvät, hyödyt eivät ole ainoastaan taloudellisia, vaan ne voivat myös helpottaa sääntelijöiden tehtävää toteuttaessaan julkisen politiikan tavoitteita. Transatlanttista yhteistyötä on lisäksi mahdollista kehittää jakamalla analyyseja, ennakkovaroitutusjärjestelmiä kolmansista maista peräisin olevien vaarallisten tuotteiden ja palvelujen varalta ja käymällä vuoropuhelua

⁽¹⁰⁾ EUVL C 487, 28.12.2016, s. 30.

lainsäädännön noudattamisen valvonnan parantamisesta. Kun siirrytään etäämmäs pakollisesta lähentymisestä, johon TTIP-sopimuksella virallisesti pyrittiin, EU:n ja Yhdysvaltojen on onnistuttava tämän uuden vapaaehtoisen yhteistyöohjelman perustamisessa auttaakseen kansalaisiaan kohtaamaan käsillä olevan kriittisen ajan uudet haasteet.

4. Puuttuminen huolta herättäviin seikkoihin ja välttämättömät suojaustoimet

4.1 Kauppa- ja teknologianeuvosto TTC tarjoaa otollisimman tilaisuuden osoittaa, että EU ja Yhdysvallat pystyvät etenemään konkreettisin toimin kohti aitoa yhteistyötä kaupan ja teknologian alalla, ja todistaa, että niiden suhde perustuu merkitykselliseen kumppanuuteen. On kuitenkin tiettyjä kriittisiä kysymyksiä, jotka TTC:n on ratkaistava saavuttaakseen menestystä:

- sekä EU:n että Yhdysvaltojen johdon vahva strateginen sitoutuminen
- selkeä yhteinen visio TTC:n tavoitteista ja prosesseista
- tarve luoda lisäarvoa saavuttamalla yhteistyön avulla myönteisiä ja konkreettisia tuloksia
- tarve ryhtyä tiettyihin toimiin, joilla on määrä kehittää yhteisiä toimintatapoja pyrittäessä yhteisiin standardeihin
- tarve luoda selkeä prosessi yksityiskohtaisten teknisten kysymysten ratkaisemiseksi
- poliittisen päätöksenteon tunnettuutta lisäävien tehokkaiden mekanismien luominen sekä EU:ssa että Yhdysvalloissa
- aktiivisen ja suunnitelmallisen sidosryhmien osallistamisprosessin luominen yritysten, ammattiliittojen ja muiden kansalaisyhteiskunnan sidosryhmien kanssa
- sujuvan koordinoinnin, johdonmukaisuuden ja kokonaisvaltaisen tarkastelutavan kehittäminen koko työskentelyprosessiin; TTIP-neuvotteluista sekä aiemmista kahdenvälisistä toimista prosessien, avoimuuden ja julkisen tiedottamisen suhteen saatujen kokemusten hyödyntäminen
- vastuu siitä, että kansalaisyhteiskunta Atlantin molemmin puolin tukee tätä prosessia tietoon perustuvalla harkinnalla.

4.2 EU:n yleisen edun turvaaminen korkealla tasolla transatlanttisessa sääntely-yhteistyössä on aina ollut olennaisen tärkeää ETSK:lle. ETSK toistaa painokkaasti, että nykyisten korkeatasoisten normien turvaaminen on perusvaatimus. Kaupankäynnin mahdollisuuksien lisäämistä koskevan tavoitteen lisäksi sääntely-yhteistyön olisi parannettava myös kansalaisten turvallisuutta ja terveyttä sekä taloudellista ja sosiaalista hyvinvointia Atlantin kummallakin puolella. ETSK peräänkuuluttaa lisää vakuuksia esimerkiksi siitä, että EU:n elintarvikelainsäädäntöä ei muuteta ja että EU säilyttää hormoneille, kasvun edistäjille ja muuntogeenisille organismeille asettamansa rajoitukset ⁽¹⁾.

4.3 ETSK kehottaa Euroopan komissiota puuttumaan kauppa- ja teknologianeuvoston puitteissa työelämän demokratian epätasapainoon ja sen vaikutukseen tasapuolisiin toimintaedellytyksiin kaupan alalla. ETSK toistaa, että Yhdysvallat on ratifioinut vain kaksi ILO:n kahdeksasta työelämän perusyleissopimuksesta ja jättänyt ratifioimatta erityisesti yhdistymisvapautta ja kollektiivisia neuvottelumenettelyjä koskevat keskeiset mahdollistavat yleissopimukset 87 ja 98 ⁽²⁾.

5. Sidoryhmien merkityksellinen osallistuminen TTIP-prosessista saatujen kokemusten perusteella

5.1 ETSK korostaa, että TTC-prosessin olisi oltava läpinäkyvä ja vastuullinen ja että siihen olisi otettava mielekkäällä tavalla mukaan yleistä etua ajavia ryhmiä. Sen olisi nivouduttava parannetun ja aktiivisen, kauppa- ja teknologianeuvoston luonnetta valaisevan viestintäpolitiikan yhteyteen. Mikä tärkeintä, yhteistyöohjelman on pysyttävä tiedottamisen ja hyvien käytäntöjen vaihtamisen foorumina, eikä siitä saa tulla automaattista välinettä, jolla osapuolet vaikuttavat toistensa lainsäädäntö- ja päätöksentekoprosesseihin tai estävät toisiaan parantamasta suojelun tasoa.

⁽¹⁾ EUVL C 487, 28.12.2016, s. 30.

⁽²⁾ Pakkotyötä koskeva yleissopimus C29, samapalkkaisuutta koskeva yleissopimus C100, työmarkkinoilla ja ammatin harjoittamisen yhteydessä tapahtuvaa syrjintää koskeva yleissopimus C111 ja vähimmäisikää koskeva yleissopimus C138 kuuluvat nekin Yhdysvaltojen ratifioimatta jättämien yleissopimusten luetteloon.

5.2 Siiloutumisen välttämiseksi asianomaisten sidosryhmien on voitava antaa panoksensa kauppaa- ja teknologia-neuvoston kaikille kymmenelle työryhmälle. Vaikka kaupan maailmanlaajuisia haasteita käsittelevä työryhmä on luonteeltaan monialaisempi ja toimii tärkeimpänä foorumina työelämää koskeville keskusteluille, aiheeseen liittyviä huolenaiheita nousee esiin myös useissa muissa työryhmissä erityisesti toimitusketjuun, tekoälyyn ja muihin kehkeytyviin teknologioihin sekä tietosuojaan liittyvissä kysymyksissä.

5.3 ETSK katsoo, että kuluttajansuoja ja hyvinvointi ovat tämän yhteistyön yleisiä tavoitteita. Kauppa ja teknologia-neuvostossa käytävien eri vuoropuhelujen on oltava läpinäkyviä sidosryhmille. Asiaankuuluvien sääntelyviranomaisten ja alan asiantuntijoiden on oltava johtavassa asemassa sääntely-yhteistyön kehittämisessä.

5.4 Kohdennettujen kansalaisyhteiskunnan vuoropuhelukokousten lisäksi olisi pidettävä valmistelevia sidosryhmäkokouksia ja jälkiselvitystapahtumia ennen kutakin kauppaa- ja teknologianeuvoston kokousta ja niiden jälkeen. Tuolloinen komission kauppapolitiikan pääosaston perustama TTIP:tä käsittelevä neuvoa-antava ryhmä oli tärkeä esimerkki sidosryhmien kuulemisesta, johon myös ETSK olisi ollut kutsuttava mukaan. Se oli myös foorumi, jossa siihen kuuluvat organisaatiot pystyivät muodostamaan asianmukaisemman käsityksen kaupan haasteista ja mahdollisuuksista muiden ryhmien edustamien eri intressien kannalta. Se auttoi rakentamaan siltoja eri organisaatioiden välille.

5.5 Tässä yhteydessä ETSK pahoittelee edelleen sitä, että kauppasopimuksia käsittelevää asiantuntijaryhmää ei ole muodostettu uudelleen. Kyseessä oli erittäin myönteinen toimi komission strategiassa tarkoituksena parantaa kansalaisyhteiskunnan osallistumista kauppapolitiikkaan ja lisätä avoimuutta. Se oli myös loogista jatkoa TTIP:tä käsittelevälle neuvoa-antavalle ryhmälle.

5.6 ETSK on aiemmin ilmaissut tukensa yrityksiä ja kuluttajia koskevalle transatlanttiselle vuoropuhelulle ja kehottanut tunnustamaan myös työelämää koskevan vastaavan transatlanttisen vuoropuhelun merkityksen.

Bryssel 14. heinäkuuta 2022.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Christa SCHWENG*
